

Regional boendeplan för äldre 2025 med utblick mot 2050

Region västerort

Stadsdelsförvaltningar: Järva,
Hässelby-Vällingby och Bromma

[stockholm.se](https://www.stockholm.se)

Regional boendeplan för 2025

Dnr:

Region: västerort

Handläggare:

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Bakgrund	4
Utgångspunkt	4
Processen	4
3. Befolkning och behov i region västerort	5
Regionens befolkningsutveckling	5
Tabell 1. Regionens befolkningsutveckling	5
Tabell 2. Framskrivning äldreomsorgstagare i Västerort	6
Demografiska faktorer som påverkar omsorgskonsumtion	7
Prognos framtida omsorgskonsumtion av särskilt boende	8
Flyttströmmar	8
Konsekvenser av Covid-19-pandemin	9
4. Nulägesanalys och tillgång till boende i västerort	9
Översikt av tillgång särskilt boende med NHK	9
Kostnader för lokaler	11
Nuläge tillgång vård- och omsorgsboende	12
Platser i vård- och omsorgsboende för somatik och demens	12
Förändringar i platsantal på vård- och omsorgsboende	12
Tillfälligt tomställda platser på vård- och omsorgsboende	13
Lediga lägenheter i vård- och omsorgsboende	13
Behov av ombyggnationer, större investeringar eller avvecklingar för vård- och omsorgsboende	13
Profilboende inriktning sjukdomsdiagnoser och/eller funktionsnedsättningar	14
Vård- och omsorgsboende med särskild inriktning	16
Korttidsboende	17
SHIS och HVB-hem och stödboende	18
Nuläge tillgång Servicehus	19
Förändringar i platsantal i servicehus	20
Tillfälligt tomställda platser på servicehus	20
Lediga lägenheter i servicehus	20
Behov av ombyggnationer, större investeringar eller avvecklingar för servicehus	21
Seniorbostäder	21
5. Boendeplanering framåt	22
Behov av nybyggnation av vård- och omsorgsboende	23
Förutsättningar för nyproduktion i regionen	24
Ekonomiska förutsättningar vid nyproduktion	25

1. Sammanfattning

2. Bakgrund

I enlighet med kommunfullmäktiges budget samverkar stadsdelsnämnderna regionvis för att årligen ta fram ett per region gemensamt förslag till en äldreboendeplan. Även behov och efterfrågan av seniorbostäder utifrån den demografiska utvecklingen ingår i boendeplaneringen.

Boendeplanen ska vara en regional plan för boende för äldre, ett dokument där regionens gemensamma behov av ombyggnation, avveckling, nyproduktion, driftsformer och inriktningar sammanfattas och analyseras. Boendeplan 2024 beslutades av äldrenämnden den 13 juni 2023 och beslutades i kommunstyrelsen i oktober 2023.

Utgångspunkt

Stadens gemensamma boendeplan är ett underlag för att klara behovet av bostäder för äldre på kort och lång sikt. Planens huvudsyfte är att säkerställa en trygg boendesituation för målgruppen. De regionala planerna är en viktig del av underlaget för stadens gemensamma boendeplanering. Utgångspunkten i all prioritering av olika åtgärder är att utbudet av boende för äldre är en gemensam resurs för hela staden. Konsekvenser för såväl stadsdelsnämndsområden som regionen/staden som helhet ska beaktas i planeringen.

Processen

Äldreförvaltningen samordnar arbetet med att ta fram förslag till en stadsövergripande boendeplan i samarbete stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och Micasa Fastigheter. Till stöd för arbetet finns en referensgrupp med representanter för de fyra regionerna, stadsledningskontoret, Micasa, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Äldreförvaltningen ska tillsammans med stadsledningskontoret och Micasa bearbeta de regionala förslagen från stadsdelsnämnderna och göra en sammanvägd bedömning av behov ur ett stadsövergripande perspektiv. Boendeplaneringen samordnas av en styrgrupp under ledning av stadsledningskontoret.

3. Befolkning och behov i region västerort

Regionens befolkningsutveckling

Tabell 1. Regionens befolkningsutveckling

Ålder	2023	2030	2040	2050
Totalt 65- år	35 794	41 972	50 611	58 410
<i>Därav</i>				
65-79 år	26 601	29 691	34 796	38 557
80-84 år	4 885	6 249	7 492	8 950
85- 89 år	2 501	4 031	4 913	6 378
90- år	1 806	2 002	3 410	4 525

Källa: Stockholms stads befolkningsprognos, 2023, Sweco

Enligt Stockholms stads senaste befolkningsprognos, 2023, har region västerort 35 794 invånare 65 år och äldre. Det är en total ökning med 785 personer jämfört med 2022.

Antalet personer över 65 år och äldre väntas öka stort i västerort. Fram till 2030 prognosticeras åldersgruppen öka med 6 178 personer och till 2040 med 14 817 personer, vilket innebär en ökning med 41 procent. Fram till 2050 förväntas antalet personer över 65 år att öka med ytterligare 7 799, vilket innebär en total ökning med 63 procent från 2023 till 2050.

Det är främst utvecklingen i åldersgruppen 80 år och äldre som har betydelse för att beräkna behov av äldreomsorg.

I västerort förväntas antalet personer 80-84 år att öka från 4 885 personer 2023 till 7 492 personer 2040, vilket innebär en ökning med 2 607 personer. Detta motsvarar en ökning med 53 procent. Till 2050 ökar denna grupp med ytterligare 1 458, vilket innebär en total ökning med 83 procent från 2023 till 2050.

Antalet personer 85-89 år förväntas öka från 2 501 personer 2023 till 4 913 personer 2040, vilket innebär en ökning med 2 412 personer. Detta motsvarar en ökning med 96 procent. Till 2050 ökar antalet per-

soner mellan 85-89 år med ytterligare 1 465 personer, vilket innebär en total ökning med 155 procent från 2023 till 2050.

Antalet personer 90 år och äldre prognosticeras öka från 1 806 personer 2023 till 3 410 personer 2040, vilket innebär en ökning med 1604 personer. Detta motsvarar en ökning med 89 procent. Till 2050 ökar antalet personer över 90 år med ytterligare 1 115 personer, vilket innebär en total ökning med 151 procent från 2023 till 2050.

Tabell 2. Framskrivning äldreomsorgstagare i Västerort

	2023	2025	2030	2040	2050
Totalt netto*	5 063	5 156	5 912	7 032	7 890
Därv					
Vård- och omsorgsboende**	1 229	1 235	1 359	1 683	1 952
Hemtjänst***	3 817	3 920	4 544	5 355	5 957

Källa: Stockholms stads befolkningsprognos, 2023, Sweco

*) Totalt netto inkluderar dagverksamhet, hemvårdsbidrag och korttidsvård.

**) Vård och omsorgsboende innebär heldygnssomsorg

***) Hemtjänst innebär hemtjänst i ordinärt boende samt i servicehus inklusive hemvårdsbidrag

Det totala antalet omsorgstagare i regionen Västerort ökar från 5 063 år 2023 till 7 032 år 2040. Detta innebär en ökning med 1 969 omsorgstagare. Av omsorgstagare med vård- och omsorgsboende är ökningen från 2023 till 2040, 454 personer vilket innebär en ökning med 37 procent. Till 2050 ökar antalet omsorgstagare i vård- och omsorgsboende med ytterligare 269 personer, vilket innebär en total ökning med 59 procent från 2023 till 2050.

För hemtjänst i eget boende och servicehus är ökningen från 2023 till 2040, 1 538 personer, vilket innebär en ökning på 40 procent. Till 2050 ökar antalet omsorgstagare med hemtjänst med ytterligare 602 personer, vilket innebär en total ökning med 56 procent från 2023 till 2050.

Demografiska faktorer som påverkar omsorgskonsumtion

Befolkningens medellivslängd ökar stadigt. Flickor som föds nu har en förväntad medellivslängd på 85,7 år och pojkar 82,3 år. Kvinnor lever fortfarande längre än män, men skillnaden i livslängd mellan könen förväntas minska samtidigt som medellivslängden förväntas fortsätta att öka för båda könen.

För Stockholms stad ökar befolkningens medellivslängd stadigt sett ur ett längre perspektiv. Tre faktorer som visat sig ha betydelse för livslängd och till viss del också påverkar konsumtionen av omsorg är ensamboende/samboende, utbildningsnivå och utrikes födda äldre.¹

I Swecos analyser av samband mellan ensamboende och omsorgstagande går det att se att ensamboende äldre i betydligt högre utsträckning än samboende har äldreomsorg. Det kan göra att omsorgen skiljer sig inom regionen. I Västerort har Järva en högre andel ensamboende bland befolkningen 80+. Stadsdelsområdena Hässelby-Vällingby och Bromma har lägre andel ensamboende i samma åldersgrupp.

Det finns skillnader i medellivslängd och omsorgskonsumtion mellan olika sociala grupper. Personer med högre utbildning har i lägre utsträckning omsorgskonsumtion än de med lägre utbildning.

Konsumtionsgrad och utformning av äldreomsorg kan också variera mellan svenskfödda och utrikes födda. Det kan även vara en viktig förklaring till att antalet omsorgstagare skiljer sig åt mellan olika regioner och stadsdelar. Regionen har som helhet en hög andel utrikes födda äldre men det finns skillnader mellan stadsdelarna. Järva är det stadsdelsområde där andelen ökat mest i absoluta tal medan störst procentuell ökning har skett i Hässelby-Vällingby. Antalet äldre utrikesfödda i ett stadsdelsområde har dock inte en signifikant betydelse för omsorgstagandet. Det högre omsorgstagandet i regioner med en hög andel utrikes födda hänger istället samman med andra faktorer som inkomstnivå och ensamhushåll.

¹ SCB 2016:2, Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper

Prognos framtida omsorgskonsumtion av särskilt boende

Tabell 3. Prognos för behov av vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	2023	2025	2030	2040	2050	Förändring % 2023-2050
Järva	346	355	400	515	618	+79%
Hässelby-Vällingby	500	481	504	594	668	+34%
Bromma	383	399	455	574	666	+74%
Region västerort	1 229	1 235	1 359	1 683	1 952	+59%
Totalt						

Tabell. Prognos omsorgstagare vård- och omsorgsboende 2023 – 2050. Framskrivning av äldreomsorgsbehov. Källa: Sweco

Inom regionen prognosticeras vissa skillnader. Järva och Bromma stadsdelsnämnder prognosticeras ha den största procentuella ökningen gällande behov av vård- och omsorgsboende för äldre medan prognosen för Hässelby-Vällingby har den lägsta procentuella ökningen.

Flyttströmmar

Valfrihetssystemet i Stockholms stad gör det möjligt för äldre att välja det boende de önskar när de fått ett beslut om vård- och omsorgsboende.

Tabell 4. Andel som väljer boende inom samma region

Region	2019	2020	2021	2022	2023
Västerort	69 %	70 %	71 %	70 %	69 %
Innerstaden	71 %	72 %	71 %	67 %	65 %
Östra söderort	71 %	69 %	70 %	66 %	64 %
Västra söderort	59 %	59 %	54 %	52 %	49 %
Medel	68 %	67 %	66 %	64 %	62 %

Källa: Paraplysystemet. Mätmånad oktober.

Av de äldre i region västerort som under 2023 fick ett beslut om vård- och omsorgsboende valde 69 procent att bo kvar i västerort, 10 procent flyttade till innerstaden, 6 procent valde östra söderort och 3 procent västra söderort. 11 procent har flyttat ifrån Stockholm till vård- och omsorgsboenden i andra kommuner som ingår i Stockholms stads valfri-

hetssystem. Regionen ser en minimal procentuell ökning jämfört med föregående år som vill flytta ifrån Stockholm stad.

Konsekvenser av Covid-19-pandemin

Region Västerort

I början av pandemin pausade många äldre sina insatser i hemmet och antalet ansökningar om särskilt boende för äldre blev färre. Äldre ansökte inte heller om insatser i form av hemtjänst i samma utsträckning. En konsekvens av detta var att äldre blev sämre utan att insatser sattes in i ett tidigt skede varpå många som under 2023 ansökt om särskilt boende haft stora omsorgsbehov som inte gått att tillgodose med insatser i hemmet.

Under 2023 kunde regionen se att antalet ansökningar om vård- och omsorgsboenden ökade och nästan återgick till nivåerna som var innan pandemin. Det ökade antalet ansökningar går inte direkt att härleda till konsekvenser av pandemin utan kan bero på andra orsaker.

4. Nulägesanalys och tillgång till boende i västerort

I denna del presenteras tillgången på olika boendeformer för äldre uppdelat i vård- och omsorgsboende, servicehus och seniorbostäder. Antalet platser, förändringar i platser från föregående år, tomställda platser, uppdelningar av olika former av platser samt behov av upprustning och eventuella avvecklingar.

Översikt av tillgång särskilt boende med NHK

I och med att staden står inför en nyproduktion av vård- och omsorgsboende finns behov av att föra in ett ekonomiskt perspektiv kring lokaler i boendeplanen. Syftet är att kunna relatera kostnaderna för kommande nyproduktion till nuvarande lokalsituation. En del i detta är att kunna jämföra olika vård- och omsorgsboenden vad gäller hur effektiva de är avseende hyreskostnaden. Nettohyreskostnaden är skillnaden i kostnad mellan den hyra som stadsdelsnämnden betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende och möjligheten att söka kompensation för så kallad omsorgsmoms.

I uträkningen av NHK tas hänsyn till storlek och därmed kostnaden för både den uthyrningsbara bostadsytan och gemensamma ytor. För

bostadsytan finns en omsorgsmomskompensation som sänker kostnaden. Den är inte applicerbar på gemensamma ytor som korridorer, personalutrymmen, gemensamhetslokaler etc.

I uträkningen av NHK kan tas hänsyn till förhållandet mellan uthyrbar och icke uthyrbar yta samt storleken på boendet, och därmed kan en jämförelse göras för den totala kostnaden för varje boendeplats.

Tabell 5. Vård och omsorgsboenden och servicehus i region västerort (permanenta platser)

Stadsdelsnämnd	Vård- och omsorgsboende (VOB) /servicehus	Fastighetsägare	Antal permanentplatser	Driftsform	Utförare	Nettohyreskostnad
Järva						
Kista servicehus	Servicehus	Micasa	75	Egen regi	Järva sdf	315
Kista vård och omsorgsboende	Vård och omsorgsboende	Micasa	93	Egen regi	Järva sdf	323
Rinkeby vård och omsorgsboende	Vård- och omsorgsboende	Micasa	90	Egen regi	Järva	328
Persikan/Bejtona (Kavat)	Vård och omsorgsboende	Nordika fastigheter AB	71	Privat	Kavat vård	-
Vilobacken (Kavat)	Vård och omsorgsboende	Micasa	36	Privat	Kavat vård	-
Villa Solhem (Vardaga)	Vård och omsorgsboende	Ambea	48	Privat	Vardaga	-
Hässelby-Vällingby						
Koppargården	Vård- och omsorgsboende	Micasa	174	Egen regi	Hässelby-Vällingby sdf	194
Villa Vesta	Vård- och omsorgsboende	Micasa	50	Privat	Bräcke diakoni	-
Vällingbygården	Vård- och omsorgsboende	Okänt av kommunen	24	Privat	Attendo	-
Attendo Bättringsvägen	Vård- och omsorgsboende	Micasa	58	Privat	Attendo	-
Hässelgården	Vård- och omsorgsboende	Micasa	45	Privat	Norlandia	-

Sjöberga gård	Profilboende	Okänt av kommunen	12	Privat	Sjöberga gård AB	-
Skolörten	Servicehus	Micasa	88	Egen regi	Hässelby-Vällingby sdf	129
Bromma						
Mälärbacken	Vård och omsorgsboende, profilboende och korttidsboende	Micasa	282	Egen regi	Bromma SDF	165
Sörklippan	Vård och omsorgsboende, korttidsboende	Micasa	48	Egen regi	Bromma SDF	326
Brommagården	Vård- och omsorgsboende	Micasa	36	Egen regi	Bromma SDF	144
Nymilen	Vård- och omsorgsboende	Okänt av kommunen	45	Privat	Opalen vård AB	-
Nockebyhöjdens äldreboende	Vård- och omsorgsboende	Stiftelsen S.V:P:H	67	Privat	Stiftelsen S.V.P.H	-
Hannahemmet	Vård och omsorgsboende profilboende	Micasa	54	Privat	Ersta diakoni	-
Lindegård	Profilboende	Okänt av kommunen	18	Privat	Vardaga	-

Kostnader för lokaler

Nettohyreskostnaden för lokaler kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden i regionen varierar mellan 144 och 328 kronor. Det dyraste är det helt nybyggda boendet inom regionen, Rinkeby vård- och omsorgsboende. De boenden som har lägst nettohyreskostnad är Brommagården och Koppargården vilka båda är inrymda i äldre lokaler. Brommagården är ett förhållandevis litet boende med 36 platser med relativt små gemensamhetslokaler för permanentboende och en dagverksamhet som bidrar till hyreskostnaderna för allmänna utrymmen. Koppargården är ett boende med 174 platser varav 16 korttidsplatser, och stora gemensamhetsutrymmen i bottenplanet. Inom samma fastighet som Koppargården bedrivs också 58 platser i privat regi och en dagverksamhet på entreprenad.

Nuläge tillgång vård- och omsorgsboende

Inom regionen fanns i december 2023 totalt 6 vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi eller på entreprenad samt 11 vård- och omsorgsboenden i privat regi. Sammanlagt fanns i regionen 1 120 platser på vård- och omsorgsboende, varav platser för äldre med demenssjukdom totalt 672 platser och 348 platser för äldre med somatisk sjukdom.

Platser i vård- och omsorgsboende för somatik och demens

Tabell 6. Platser i vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	Somatik	Demens	Totalt	Förändring jmf Boendeplan 2024	Tillfälligt stängda platser (malpåsar)
Järva					
Egen regi	39	144	183	0	21
Entreprenad	0	0	0	0	0
Privat	37	118	155	0	0
Hässelby-Vällingby					
Egen regi	50	79	129	0	0
Entreprenad	0	0	0	0	0
Privat	57	120	177	0	0
Bromma					
Egen regi	100	210	310	0	0
Entreprenad	0	0	0	0	0
Privat	65	101	166	0	0
Region västerort	348	672	1120		
Totalt antal platser					

Förändringar i platsantal på vård- och omsorgsboende

Det totala antalet platser i vård- och omsorgsboende är detsamma som föregående år inom region västerort.

Järva

I stadsdelsområde Järva har det nybyggda vård- och omsorgsboendet öppnat under 2023 med totalt 90 platser. Enheterna på våningsplanen har öppnats succesivt allt efter beläggningsgrad. Av de 90 platserna utgör 18 korttidsplatser. I februari 2024 finns 54 lediga platser.

Bromma

Förvaltningen har de senaste åren i perioder haft svårt att nå full beläggning på vård- och omsorgsboendeplatser i egen regi, framförallt platser med inriktning mot somatik. Mot bakgrund av detta konverterade förvaltningen under 2023 21 somatikplatser på Brommagården till demensplatser. Efter konverteringen kommer Brommagården att vara ett renodlat demensboende.

Under 2024 kommer stiftelsen Stockholms sjukhem att öppna ett nytt vård- och omsorgsboende, Mosaiken, med totalt 78 platser som är fördelade på somatik och demens. Stockholm stad har LOV-avtal om 60 platser, 20 somatisk och 40 demens. Siffrorna har inte redovisats i ovanstående mall.

Tillfälligt tomställda platser på vård- och omsorgsboende

Järva

Under våren 2024 återgår tidigare tomställda platser till Kista vård- och omsorgsboende som då kommer ha totalt 90 platser.

Övriga stadsdelområden

Inga tomställda platser i övriga stadsdelområden.

Lediga lägenheter i vård- och omsorgsboende

I regionen var vid mät datumet 2023-12-01 sammantaget 3 platser (9 platser 2022) för personer med demenssjukdom respektive 7 platser (10 platser 2022) för personer med somatisk sjukdom lediga.

Inom regionen har antal lediga platser minskat i jämförelse med föregående år.

Behov av ombyggnationer, större investeringar eller avvecklingar för vård- och omsorgsboende

Järva

Inga planerade ombyggnationer eller investeringar.

Bromma

Inom Bromma stadsdelsnämndsområde finns det i dagsläget inga större behov av renoveringar. Förvaltningen vill dock framföra att det finns kontinuerliga behov av upprustning av lokalerna och att det finns vikt av att ha en långsiktig planering av upprustning och renovering.

Dialog förs med Micasa och äldreförvaltningen om möjligheten att öppna upp en oinredd och tomställd avdelning på Mälarbacken vård- och omsorgsboende. Syftet skulle vara att öka marginalnyttan av befintlig investering/fastighet. Den ekonomiska kalkylen förutsätter dock en balanserad mix av demens-, somatik-, korttidsboende och profilplatser på Mälarbacken som helhet, samt att hyran blir rimlig i relation till de nya intäkterna per plats.

Det finns inga förelägganden från arbetsmiljöverket på boenden i stadsdelsnämndsområdet.

Hässelby-Vällingby

Även Hässelby-Vällingby vill lyfta behov av kontinuerlig upprustning och renovering av befintliga lokaler samt vikten av att ha en långsiktig underhållsplanering. Det finns i dagsläget inga planerade ombyggnationer eller större investeringar i stadsdelsområdet.

Avvecklingar vård- och omsorgsboende

Inom regionen finns inga planerade avvecklingar av vård- och omsorgsboenden.

Profilboende inriktning sjukdomsdiagnoser och/eller funktionsnedsättningar

Tabell 7. Platser i profilboende

Stadsdelsnämnd	Psykiatri	Särskild demens	Totalt	Förändring jmf Boendeplan 2024
Järva				
Egen regi	0	0	0	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat	0	0	0	0
Hässelby-Vällingby				
Egen regi	29	0	29	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat	0	12	12	0
Bromma				
Egen regi	26	0	26	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat	9	9	18	0
Region västerort	64	21	85	0
Totalt antal platser				

Mätdatum: 2023-12-01

Regionens behov

Regionen ser vissa svårigheter i att hitta lämpligt boende för äldre personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt för personer med frontallobsdemens med utåtagerande beteende. Även svårigheter i att hitta lämpligt boende för äldre personer i hemlöshet som har missbruksproblematik eller andra specifika behov, personer i åldersgruppen yngre, äldre med komplexa svårigheter så som psykisk ohälsa och samlarbeteende. Även profilboende för personer med demens i tidig ålder kommer att behövas.

Järva

Inom Järva finns inga profilboenden. Platser som Järva köpte under 2023 uppgår till 7704 dygn vilket motsvarar 21,1 helårsplatser.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns två profilboenden med totalt 41 platser. Det ena, Koppargården plan 1 profilboende, drivs i egen regi och riktar sig till äldre med psykisk funktionsnedsättning. Det andra boendet, Sjöberga gård, drivs av Sjöberga Gård AB och är till för äldre med frontallobsdemens, Lewy body demenssjukdom och Korsakoffs syndrom. Förvaltningen har köpt 42 platser på profilboende under 2023.

Bromma

I Bromma finns ett profilboende i egen regi med psykiatrisk inriktning beläget på Mälarbacken. Boendet har 26 platser. Vardaga driver Lindgård med 18 platser varav nio platser med inriktning mot psykogeriatrik och nio platser mot demenssjukdom med atypiska symptom och kognitiv funktionsnedsättning.

Vård- och omsorgsboende med särskild inriktning

Järva

I Järva finns två privata utförarverksamheter, Bejtona och Persikan med arabisk- respektive persisktalande inriktning. Persikan har 36 platser med inriktning demenssjukdom och 18 platser med inriktning somatisk sjukdom/nedsättning. Bejtona har åtta platser med inriktning demenssjukdom och nio platser med inriktning somatisk sjukdom/nedsättning.

Utifrån befolkningsstrukturen där en hög andel äldre är utrikesfödda bedömer förvaltningen att det kommer att finnas behov av att utveckla mindre boendeenheter med språk- och kulturinriktningar. Många äldre inom stadsdelen har idag hemvårdsbidrag för att kunna bo kvar hemma och får stöd och hjälp från närstående. Det är dock troligt att en högre andel av de äldre framöver kommer ansöka om plats på äldreboende. Detta då kvinnorna i stadsdelsområdet i högre grad än tidigare beräknas förvärvsarbeta.

Det finns ingen efterfrågan av vård- och omsorgsboende med särskild inriktning i dagsläget. Stadsdelsområdets största språkgrupp förutom svenska är somaliska och arabiska. Med kommande generationer kan önskemål om vård- och omsorgsboende med denna språkinriktning komma.

Hässelby-Vällingby

Hässelby-vällingby stadsdelsförvaltning ser ingen större efterfrågan av vård- och omsorgsboende med särskild inriktning. Behoven av exempelvis språk- eller kulturinriktningar tillgodoses inom stadens valfrihetssystem.

Bromma

I Bromma ligger Hannahemmet som drivs av Ersta Diakoni och har 27 platser för finsktalande. Förvaltningen ser ingen efterfrågan på vård- och omsorgsboende med särskild inriktning.

Korttidsboende

Tabell 8. Korttidsplatser

Stadsdelsnämnd	Somatik	De- mens	To- talt	Varav möj- liga platser för anhörig- stöd	Förändringar jmf Boendeplan 2024
Järva	8	7	18		
Hässelby-Vällingby	8	8	16	Utifrån behov	-
Bromma	8	22	30	4	
Region västerort Totalt antal platser	24	37	61	4	

Järva

Järva har ett omfattande behov av korttidsboende, inte bara från sjukhus utan också från hemmet. Det har varit flera akuta situationer då korttids varit det enda alternativet. Behovet av korttids verkar kvarstå på samma sätt även nu i början av 2024.

Under 2023 köpte förvaltningen 3 446 korttidsvårdsdygn vilket motsvarar 9,4 helårsplatser. Det är en minimal minskning jämfört med föregående år då förvaltningen köpte 3 519 korttidsvårdsdygn som motsvarade 9,6 helårsplatser.

Hässelby-Vällingby

Inom stadsdelsområdet finns korttidsboende på Koppargården med totalt 16 platser, 8 platser med somatisk inriktning och 8 platser med demensinriktning. Det är ingen förändring i antalet platser jämfört med föregående år. Under 2023 köpte förvaltningen 5 622 korttidsvårdsdygn vilket motsvarar 15,4 helårsplatser vilket är en minskning jämfört med föregående år då förvaltningen köpte 7 767 korttidsvårdsdygn.

Beställarenheten ser svårigheter i att placera äldre med psykiatriska diagnoser på korttidsboende då behovet inte tillgodoses fullt ut varken på somatisk- eller demensinriktad avdelning.

Bromma

Mälarbackens korttidsvård i egen regi har 26 platser uppdelade på två enheter för äldre med demenssjukdom respektive somatisk nedsättning/sjukdom. Efterfrågan på korttidsplatserna är fortsatt hög. Förvaltningen har tillfälligt erbjudit korttidsplatser på somaplatser som inte haft full beläggning på Mälarbacken för att möta efterfrågan.

Under 2023 köpte förvaltningen 6615 korttidsvårdsdygn vilket är en ökning jämfört med föregående år då förvaltningen köpte 5 868 korttidsvårdsdygn.

Förvaltningen ser att slutenvårdens vårdtider minskar varpå fler beviljas en korttidsplats då den äldres behov inte kan tillgodoses i hemmet direkt. Detta blir extra tydligt under sommar, jul- och nyårshelgen.

I stadsdelsområdet finns även Pensionat Kinesen, en kommunövergripande verksamhet som har fyra platser med inriktning på avlastning för anhöriga som vårdar en närstående med demenssjukdom. Förvaltningen kan konstatera att denna typ av avlastning finns på två platser i staden, varav en i Bromma. Förvaltningen kan konstatera att om framtidens behov av avlastning ökar kan inte denna insats tillgodose behovet. Förvaltningen vill även framföra att till följd av att denna insats finns i två delar av staden medför att det inte finns en likvärdighet i utbudet för anhörigavlastning.

SHIS och HVB-hem och stödboende

Tabell 9. SHIS, HVB-hem och stödboende, köpta platser

Stadsdelsnämnd	SHIS	HVB-hem	Stödboende	Förändringar jmf Boendeplan 2024
Järva	0	3	10	-1
Hässelby-Vällingby	1	4	6	-6
Bromma	4	12	0	0
Region västerort	5	19	16	-7
Totalt				

Regionen ser en ökning av antalet äldre med biståndsbeslut från äldreomsorgen för insats i form av SHIS medans antalet äldre med biståndsbeslut i form av HVB-hem är detsamma och antalet äldre med biståndsbeslut i form av stödboende har minskat jämfört med föregående år.

Det finns ett behov av samarbete mellan äldreomsorgen och övriga avdelningar inom socialtjänsten kring de äldre som placeras i de här boendeformerna.

SHIS erbjuder boende för stockholmare som, av ekonomiska eller av sociala skäl, hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden. Äldre personer kan därmed finnas boende inom SHIS placerade av annan enhet än äldreomsorgen. Vid mätningen 2023 finns i regionen fem äldre boende inom SHIS, vid mätningen 2022 hade regionen två äldre boende på SHIS med bistånd av äldreomsorgen.

Plats på HVB-hem kan bli aktuellt för äldre med missbruk och/eller psykisk funktionsnedsättning. Regionens äldreomsorg hade vid 2023 års mätning 19 personer boende på HVB-hem. Det totala antalet är detsamma som föregående år men antal placeringar har ändrats under året inom de olika förvaltningarna.

Stödboende kan vara en biståndsbedömd boendeform som blir aktuell för äldre hemlösa exempelvis med psykisk ohälsa och/eller missbruksproblematik. Samtliga stadsdelsförvaltningar upplever att det finns ett behov av stödboende för äldre med psykisk ohälsa som är vräkningshotade eller hemlösa. Orsaken till meddelande om avhysning eller att en äldre lever som hemlös kan vara till exempel samlarbeteende eller missbruk. Regionens äldreomsorg hade vid 2023 års mätning 16 personer boende på stödboende, vilket är en minskning med 10 personer jämfört med föregående år.

Järva

Inga placeringar på SHIS under 2023.

Hässelby-Vällingby

Utöver ovan antal boende på SHIS, HVB-hem och stödboende finns inom Hässelby-Vällingby även äldre som bor på socialpsykiatrins gruppboende. Vid mättillfället fanns inom äldreomsorgen beslut om 10 enskilda över 65 år boende på Ekeby gruppboende.

Stadsdelsområdet ser ett glapp i boendeformer i övergången mellan socialtjänst och äldreomsorg då ovan nämnda boendeformer har varierande möjligheter att tillgodose de större hjälpbehov som ofta följer i takt med att de boende blir äldre.

Bromma

Stadsdelsområdet ser ett glapp i boendeformer i övergången mellan socialtjänst och äldreomsorg. Flera av de boenden som bedrivs inom socialtjänsten, HVB-hem, har inte alltid möjligheten att tillgodose behovet för en målgrupp som får ökade somatiska besvär med åren som äldre oftast får.

Nuläge tillgång Servicehus

Tabell 10. Servicehus

Stadsdelsnämnd	Antal servicehus	Antal lägenheter	Lediga lägenheter	Förändringar jmf Boendeplan 2024
Järva	1	76	15	-3

Västerorts regionala boendeplan

20 (26)

Hässelby-Vällingby	1	88	21	0
Bromma	0	0	0	0
Region västerort	2	164	36	-3
Totalt				

Mätdatum: 2023-12-01

Siffran gällande lediga lägenheter avser de lägenheter som var anmälda lediga just detta datum.

Förändringar i platsantal i servicehus

Servicehus finns inom stadsdelarna Järva och Hässelby-Vällingby. Det totala antalet platser i servicehus har minskat med tre då tre av lägenheterna används i utbildningssyfte.

Järva

Tre lägenheter av totalt 79 används för andra ändamål till exempel en utbildningslägenhet för stadsdelens utförarverksamheter i egen regi inom äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Bromma

Det finns inget servicehus inom stadsdelsområdet. Generellt sett har ansökningar till servicehus minskat över tid. Behovet av servicehus tillgodoses genom att erbjuda plats inom andra delar av regionen och staden genom valfriheten.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby stadsdelsområde finns Skolörtens servicehus som drivs i kommunal regi.

Tillfälligt tomställda platser på servicehus

Inga tomställda platser i regionen utöver de tre lägenheter på Kista servicehus som nämns ovan.

Lediga lägenheter i servicehus

Järva

Kista servicehus har 15 lediga lägenheter. De boende kommer främst från regionen men även från andra stadsdelsförvaltningar. Verksamheten ser ett minskat inflöde av nya boende.

Hässelby-Vällingby

Skolörtens servicehus har 88 lägenheter och vid mättillfället fanns 21 lediga lägenheter klara för uthyrning. Servicehuset har en lägre efterfrågan och har haft ett stort antal lediga lägenheter under hela 2023.

Beläggningsgraden har legat runt 63 procent under året och förvaltningen följer utvecklingen av beläggningsgraden noga.

Bromma

Har inget servicehus inom stadsdelsområdet.

Behov av ombyggnationer, större investeringar eller avvecklingar för servicehus

Hässelby-Vällingby

Förvaltningen kommer att inleda en dialog med fastighetsägaren Micasa då Skolörtens lokaler har ett stort behov av underhåll och modernisering.

Avvecklingar servicehus

I dagsläget bedömer regionen fortsatt behov av servicehus. En översyn av antalet servicehus i regionen kan dock komma att behövas då det finns många lediga lägenheter.

Seniorbostäder

Det är angeläget med en fortsatt utveckling av seniorbostäder, i olika upplåtelseformer, som ett led i att senarelägga behovet av äldreomsorg. Boendeplanen ska beakta efterfrågan samt behov av seniorbostäder utifrån den demografiska utvecklingen.

Järva

Kista torg 3 har ett seniorboende, ett kommande seniorboende i Tensta kommer att öppna upp under 2024 som är beläget på Elinsborgsbacken 9 med 52 lägenheter. Fastigheten heter Stranninge och kommer att öppna upp under 2024.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns 5 seniorboenden som ägs av Micasa och Svenska bostäder. I anslutning till två av dessa finns aktivitetscenter i kommunal regi, Fästmansoffan och Hässelgården. Det finns även seniorbostäder i privat regi.

Förvaltningens biståndshandläggare informerar om seniorbostäder i möten med äldre. Under 2023 mottogs fem ansökningar om särskilt boende där anledning till ansökan var otillgänglig bostad.

Bromma

I Bromma finns två seniorboenden med aktivitetscentra i kommunal regi, Tunet respektive Traneberg. Utöver dessa finns även flera seniorboenden i privat regi. Enligt Swecos rapport om framtidens behov av seniorboende är Bromma den stadsdelsnämnd som har näst flest antal seniorboenden i staden. Micasa ser i sin plan för nybyggnad av seniorboende 2018-2040 möjlighet att i Västerort söka platser för nya seniorbostäder i Alvik, Åkeslund, och Blackeberg.

I Blackeberg, kvarteret Dalbon 1, planeras ca 60 lägenheter vara klara i början av 2026.

Förvaltningen tog emot cirka 95 ansökningar under 2023 mot bakgrund av otillgänglig bostad. Flera personer önskar flytta från villor samt lägenheter utan hiss. Förvaltningen ser att personer inom stadsdelen inte planerar för sitt framtida boende i ett tidigt skede. Att bostaden inte är tillgänglighetsanpassad eller för liten är återkommande problem vid utskrivningar från slutenvården eller för kvarboende. Det är svårt att planera hem personer med omfattande insatser där bostaden inte nås eller att skrymmande hjälpmedel inte får plats.

Förvaltningen ser att arbetet med att få äldre personer inom stadsdelsområdet att planera för sitt framtida boende är en viktig del för kommande år i takt med att den äldre befolkningen ökar. Arbetet behöver dock ske i kombination med en utökning av seniorbostäder eller andra tillgängliga boendeformer anpassade för äldre.

Förvaltningen har tagit emot önskemål från stadsdelens pensionärsråd som önskar att staden satsar på fler kollektivboenden för äldre som ett komplement till seniorbostäder. Pensionärsrådet har även framfört de äldres önskemål om fler ”insprängda” seniorlägenheter i ordinarie bostadshus.

5. Boendeplanering framåt

Den stadsövergripande äldreboendeplanen 2024 med utblick mot 2040 listar följande projekt inom **region västerort**. De som står med ofetad text avser icke specifika projekt utifrån behov eller förslag. Årtal avser planerat färdigställande.

Tabell 11. Planerad nybyggnation vård- och omsorgsboende i regionen

Källa: Boendeplan 2024 med utblick mot 2040, stadsövergripande äldreboendeplan, dnr ALD 2023/60

Behov av nybyggnation av vård- och omsorgsboende

Järva

Vardaga planerar ett boende i Spånga centrum, Villa Bromsten med

Kommunal avveckling	Kommunal nyproduktion
	2031 Bromma, Riksby+100
	2038 Järva + 100
Privat avveckling	Privat nyproduktion
	2024 Spånga, Ferdinand 9 + 80
	2024 Bromma, Bromma sjukhus + 72
	2025 Kista, Reyjkavik, +90
	2025 Hässelby, Riddersvik +60
	2035 Hässelby-Vällingby, Råckstavägen +80
	2025 Bromma, Geografiboken +80
	2026 Tensta, Tenstaterassen +80

80 lägenheter i fastigheten Ferdinand som beräknas stå klart under 2024. Ytterligare en byggnation är planerad vid Tenstaterassen med 72 platser, detta boende beräknas stå klart under 2026. Det sammanlagda behovet av platser vid vård- om omsorgsboende bedöms därmed vara tillgodosett och en viss överetablering av platser kommer att finnas de närmsta åren.

Hässelby-Vällingby

Vardaga planerar att bygga ett vård- och omsorgsboende i Riddersvik i Hässelby med 58 platser. Planerad byggstart är 2026. Även vid Råckstavägen finns planer för ett privat drivet äldreboende med 80 platser men detta ligger i ett tidigt skede i processen med många år kvar till eventuell byggstart. Förutsatt att planerade boenden produceras inom stadsdelsområdet anses behovet av vård- och omsorgsboende vara tillgodosett under planperioden.

Bromma

Efib AB har fått markanvisning i Abrahamsberg för nyproduktion av ett vård- och omsorgsboende med 80 platser. Detaljplanen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen och detaljplan vann laga kraft 2023-06-16. Byggstart är ännu inte fastställd.

Stockholms sjukhem bygger om delar av Bromma sjukhus till ett vård- och omsorgsboende, Mosaiken, med 78 platser. Inflyttning är beräknat till våren 2024.

Micasa planerar för ett nytt vård- och omsorgsboende i kommunal regi i Riksby och förväntas få en markanvisning för detta inom kort. Boendet kommer att omfatta 100 lägenheter och planeras stå klart år 2031.

Förutsatt att planerade boenden produceras inom stadsdelsnämndsområdet anses behovet av vård- och omsorgsboende vara tillgodosett utifrån befolkningsprognos från Sweco 2023.

Förutsättningar för nyproduktion i regionen

Järva

I dagsläget ser behovet av bostäder ut att vara fyllt. Det är dock svårt att sja om behovet av bostäder under perioden fram till 2050 då detta även kan komma att påverkas av samhällsutvecklingen. I stadsdelsområdet är antalet hemvårdsbidrag bland stadens högsta och många äldre vårdas av anhöriga i sin bostad. En samhällsutveckling av vikt skulle kunna vara ett ökat behov av bostäder utifrån att antalet anhörigvårdare minskar. Den allmänna tryggheten i stadsdelsområdet kan även komma att påverka hur äldre väljer boende utifrån valfrihet. Idag väljer relativt många ett boende i det egna stadsdelsområdet.

Beroende på utveckling av behov kan det finnas möjlighet till omställning av lokaler till vård och omsorgsboende eller seniorbostäder, för de lokaler som nu inhyser Kista servicehus.

För seniorboende i privat regi har förvaltningen inte kännedom om planeringen i stadsdelsområdet.

Hässelby-Vällingby

Nybyggnationer inom stadsdelsområdet ligger i planeringsstadiet med flera år kvar till byggstart. Nya detaljplaner och nyproduktion i redan bebyggda områden medför ofta överklaganden och utdragna processer innan fastigheterna står klara och redo för drift.

Bromma

Inom Bromma stadsdelsnämnd har detaljplan för nyproduktion vård- och omsorgsboende i Abrahamsberg överklagats till mark- och miljööverdomstolen. Förvaltningen kan konstatera att denna nyproduktion har medfört åsikter från medborgarna i Bromma som värnar om sin miljö och natur. Förvaltningen framför att det är troligt att även kommande detaljplaner för nyproduktion kommer att överklagas. Till följd av svårigheterna att planlägga för tillräckligt antal platser i rätt

tid vill förvaltningen betona vikten av att ta höjd för detta i den framtida planeringen.

Förvaltningen kan även konstatera att stadsdelen är i en expansiv fas och har flera områden som är under planering. Förvaltningen vill betona vikten av att utgå ifrån ett äldreperspektiv och intentionerna i Äldrevänlig stad i samband med planeringen av nya områden inom stadsdelen. Det genom att skapa äldrevänliga miljöer runtomkring med tillgängliga gångstråk, nära service, tillgång till aktiviteter och parker.

Ekonomiska förutsättningar vid nyproduktion

Avseende nyproduktion av särskilda boendeformer som exempelvis vård- och omsorgsboenden vill regionen belysa stordriftsfördelar, där det finns tillräckligt antal platser som gör att det går att få ekonomi i verksamheten.

Träffpunkter

Järva

Inom stadsdelen finns sex träffpunkter och mötesplatser riktad till personer från 65 och uppåt. De är förlagda till olika geografiska områden. Det är viktigt med lokal tillgänglighet utifrån äldres begränsade möjlighet att förflytta sig för att besöka träffpunkterna.

Hässelby-Vällingby

Inom stadsdelen finns tre aktivitetscenter för äldre. Det förebyggande arbetet som främst utgår från stadsdelsområdets aktivitetscenter är en viktig aspekt i planeringen av boenden för äldre. Möjligheten att delta i aktiviteter och besöka samlingsplatser motverkar social isolering och ensamhet vilket kan bidra till att senarelägga behovet av att flytta till ett särskilt boende. Aktivitetscenter och andra träffpunkter kommer även spela en stor roll i det förebyggande arbetet när den nya socialtjänstlagen kommer.

Om antalet aktivitetscenter/träffpunkter ska utökas i samband med nyproduktion av seniorboenden behöver budgeten för den förebyggande enheten som driver aktivitetscentren i stadsdelsområdet utökas.

Bromma

Inom stadsdelen finns i dagsläget två träffpunkter som är knutna till seniorboenden. Förvaltningen ser att skulle dessa utökas behöver även budgeten för dessa verksamheter utökas. I led med den framtid vi ställs inför är det förebyggande arbetet viktigt och där kommer träff-

Västerorts regionala boendeplan

26 (26)

punkter vara en del av detta arbete. Förvaltningen ser gärna att det öppnas fler träffpunkter inom stadsdelsområdet men att det då behövs ekonomiska förutsättningar för detta.